C U R T E A D E A P E L N O R D

Dosarul nr. 21rji-1009/2025 Judecătoria Edineț sediul Briceni
1-25047415-03-21rji-13082025 Judecător: Ghenadie Comerzan

D E C I Z I E
În Numele Legii

12 noiembrie 2025 mun. Bălți

Colegiul Penal al Curții de Apel Nord

Avînd în componența sa:
Președintele completului, judecătorul: Ion Talpa
Judecătorii: Cristina Prisacari și Ecaterina Arseni

judecând în ordine de recurs, recursul inițial și suplimentar depuse de directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Corneliu Rîmbu și cel depus de condamnatul Simacovici Maxim declarate împotriva ***încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025***, adoptate în limitele plângerii depuse de condamnatul **Simacovici Maxim** împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței CEDO, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

după expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ținând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

C O N S T A T Ă :

La 08 aprilie 2025 în cadrul Judecătoria Edineţ, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Simacovici Maxim împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

În motivarea plângerii condamnatul Simacovici Maxim a indicat că, a fost deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani de la 29.07.2024 pînă în prezent, în condiții inumane, și anume: supraaglomerarea; nu se respectă norma spațiului locativ de 4 m2; celule populate cu diferite insecte; lipsa mobilierului pentru păstrarea hainelor; apa potabilă de calitatea rea; lipsa locului special amenajat pentru uscarea hainelor; în celulă umiditatea ridicată.

Condamnatul Simacovici Maxim solicită constatarea încălcării prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei din motiv că a fost deținut în condiții inumane de detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025, a fost admisă plângerea condamnatul Simacovici Maxim depusă împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale.

S-a constatat faptul că, Simacovici Maxim a fost deţinut în perioada 29.07.2024-03.06.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 309 (trei sute nouă) zile, în calitate de condamnat.

În condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Simacovici Maxim cu 31 (treizeci și unu) zile pentru perioada de 310 (trei sute zece) zile (*309 + 1 rămasă pentru reducere din P-2, constată prin decizia Curții de Apel Nord din 28.01.2025*), în care acesta s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calculare a 1 (unu) zile de reducere pentru 10 (zece) zile de detenție.

Termenul pedepsei definitive stabilită lui Simacovici Maxim, prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 17.01.2024, cu închisoare pe un termen de 13 (treisprezece) ani, s-a redus cu 31 (treizeci și unu) zile.

S-a obligat administrația instituției Penitenciare nr. 2 Lipcani să înlăture condițiile precare de detenție în termen de 15 zile.

Dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Corneliu Rîmbu prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care să fie respinsă ca neîntemeiată plângerea condamnatului Simacovici Maxim.

În argumentarea recursului motivat s-a invocat că, judecătorul de instrucție în partea constatării condițiilor de detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt și de drept, în lipsa unei analize complete, în ansamblu și sub toate aspectele a împrejurărilor cazului.

De asemenea, dezacord cu soluția adoptată pe caz și-a expus condamnatul Simacovici Maxim prin care a solicitat casarea soluției primei instanței, rejudecarea cauzei cu adoptarea unei noi soluții prin care pe marginea plângerii sale să fie emisă o nouă soluție.

În temeiul art. 447 alin. (2) Cod de procedură penală, respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursului şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă părțile nu au făcut uz de dreptul lor procedural și nu au prezentat referință, fapt ce nu împiedică instanței examinarea recursului în baza probelor anexate la dosar.

Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal consideră necesar de a respinge recursul directorului interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Corneliu Rîmbu și cel depus de condamnatul Simacovici Maxim ca fiind nefondate reieșind din următoarele considerațiuni.

În conformitate cu art. 437 alin. (1) pct. 4) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.*

Conform art. 448 alin. (1) Cod de procedură penală, *judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

Potrivit art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat.*

În susținerea soluției adoptate Colegiul penal reține că, potrivit art. 469 alin. (1) pct.17[1]) Cod de procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la constatarea condițiilor de detenție a condamnaților.*

Din materialele cauzei penale instanța de fond a reținut că, prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 17.01.2024, condamnatului Simacovici Maxim în baza art. 84 alin. (4) Cod Penal, pentru concurs de sentințe, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 29.09.2020 (pedeapsa de 04 ani 06 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis) și prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 09.03.2021 (pedeapsa de 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciarul de tip semiînchis), i-a fost stabilită pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 13 ani, cu executarea pedepsei în penitenciarul de semiînchis. Termenul executării pedepsei a fost calculat din data pronunțării încheierii - 17.01.2024, cu includerea în termenul executării pedepsei perioada reținerii și deținerii în stare de arest preventiv, începând cu data de 08.05.2020, termenul pedepsei executate stabilite prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 29.09.2020 și prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Ocnița din 09.03.2021 și termenul de 86 zile reduse prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 31.01.2023, în temeiul art. 473[4] Cod de procedură penală.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 26 martie 2024, încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 17.01.2024 a fost menținută fără modificări.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 31 ianuarie 2023 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Simacovici Maxim în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (6) Cod de procedură penală cu 86 zile, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 03 aprilie 2023.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 25 martie 2024 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Simacovici Maxim în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 16 Pruncul, Penitenciarul nr. 11 Bălți și în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în total cu 205 zile, care a fost menținută prin decizia Curții de Apel Bălți din 11 iunie 2024.

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22 octombrie 2024 s-a constatat faptul deținerii condamnatului Simacovici Maxim în condiții inumane și degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, fiind redus termenul pedepsei în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în total cu 17 zile.

Prin decizia Curții de Apel Nord din 28 ianuarie 2025, încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22 octombrie 2024 a fost casată în partea calculării perioadei detenției contrară art. 3 CEDO, în calitate de condamnat, a rejudecat cauza potrivit modului primei instanței cu pronunțarea unei noi hotărâri în această parte. Conform art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, a fost redus termenul pedepsei cu 16 zile, pentru perioada de detenție în penitenciarul nr. 2 Lipcani, în perioada 19.02.2024-29.07.2024, în total 161 zile, în care s-a deținut în calitate de condamnat. În privința perioadei rămase de 1 zile, calculate în condițiile art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, care nu a putut fi redusă, a fost lăsată în continuare la termenul de executare a pedepsei.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Simacovici Maxim s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada *29.07.2024-03.06.2025*, în total o perioadă de 309 (trei sute nouă) zile în calitate de condamnat.

În speță, Colegiul penal reține că în plângerea înaintată s-a solicitat constatarea aflării condamnatului Simacovici Maxim în detenție în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu reducerea pedepsei.

Potrivit raportului administrației instituției penitenciare, se invocă că Simacovici Maxim s-a deținut în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman si/sau degradant.

Astfel, analizând încheierea recurată în raport cu argumentele recurentului, Colegiul penal constată temeinicia soluției instanței inferioare în partea ce ține de constatarea faptului că, Simacovici Maxim a fost deținut în perioada 29.07.2024-03.06.2025 în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în total 309 zile, în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăților fundamentale, manifestate prin deținerea în celule insalubre – în celule supraaglomerate, condiții precare de îmbăiere, asistența medicală insuficientă, fapt ce contravine Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați.

La acest capitol, instanța de recurs remarcă că condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 2 Lipcani sânt integral confirmate prin raportul privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la Penitenciarul nr.2 Lipcani din cadrul Administrației Naționale a Penitenciarelor la 19 mai 2023, unde membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (CpPT) au constatat că în ambele sectoare în marea majoritate a celulelor condițiile sunt degradante, condamnații fiind plasați în 14 dormitoare cu suprafețe mari, supraaglomerate, mobilier învechit, lenjerie de pat uzată şi plapume insalubre, miros neplăcut. În unele celule pe pereți este igrasie. Din discuțiile cu condamnații acestea au menționat că iarna în încăperi este rece (15-16 grade). **Membrii Consiliului au vizitat celulele ce au nevoie urgentă de dezinfectare, fiind pline de gândaci de bucătărie, insecte**. În unele celule lumina este insuficientă pe timp de zi, fiind blocată de prezența paturilor etajate. Nu există sistem de ventilare. Membrii CpPT sunt îngrijorați de starea tehnică şi sanitară a băii, îngrijorare formulată şi în Raportul cu privire la vizita Consiliului din 24 aprilie 2018.

Astfel, membrii CpPT au emis recomandări în adresa Penitenciarului nr. 2 Lipcani: 1. Repartizarea uniformă a condamnaților, ce prevede respectarea standardelor CPT cu referire la spațiu şi condițiile de trai pentru condamnați. 2.Oferirea accesului la activități ocupaționale, programe de reintegrare şi muncă condamnaților ce se dețin conform art. 206 Cod de executare. 3. Îmbunătățirea condițiilor adecvate în wc-uri, lavoare, baia penitenciarului, în vederea asigurării respectului pentru demnitatea umană şi unui grad dezirabil de condiții sanitaro-igienice. 4. Întreprinderea măsurilor urgente pentru deratizarea/dezinsecția spațiilor de trai ale condamnaților. 5. Adaptarea infrastructurii penitenciarului la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. 6. Îmbunătățirea condițiilor de detenție şi crearea unor condiții prielnice de trai prin reparația celulelor, schimbarea mobilierului vechi, procurarea seturilor noi de lenjerie de pat, reparația spațiilor sanitare etc. 7. Organizarea serviciului medical conform normelor în vigoare şi asigurarea deținuților cu servicii medicale de calitate.

Drept consecință, Colegiul penal va respinge alegațiile recurentului potrivit cărora pe perioada detenției sale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani condamnatul

Simacovici Maxim nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiții a executării detenției, or, la analiza condițiilor de cazare a deținutului urmează a se reține prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnați, care în punctul 464 stipulează că fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m^2, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcții.

În susținerea celor expuse, Colegiul penal notează dispoziția art. 473^4 alin. (1) Cod de procedură penală, potrivit căreia la evaluarea condițiilor de detenție, instanța de judecată dă apreciere atât probelor prezentate de părți, cât şi rapoartelor instituțiilor naționale şi internaționale în domeniu.

În acest sens CtEDO a explicat că, dacă există o dispută cu privire la condițiile de detenție între părți, **nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios:** atunci când alegația gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenție. Este cazul când statul este unicul care deține informații susceptibile de a confirma sau respinge alegațiile reclamantului.

Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informații îi permite Curții să ajungă la concluzia că alegația este una justificată *(a se vedea în acest sens cauza A. şi alții c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98).*

La acest capitol, Colegiul penal reține că în conformitate cu art. 473^4 alin. (4) Cod de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.

În temeiul prevederilor art. 473^2 alin. (3) Cod de procedură penală, condamnații care au fost deținuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Astfel, instanța de fond a constatat că Simacovici Maxim s-a aflat în condiții de detenție contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor

omului şi a libertăților fundamentale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani o perioadă de 309 zile.

Prin urmare, având în vedere că s-au adeverit alegațiile petentului privind condițiile inumane de detenție, luând în considerație totalitatea efectelor cumulative ale condițiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ținând cont de principiile proporționalității şi echității, instanța de fond corect a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a reduce cu 31 zile pentru perioada de 310 zile (*309 zile + 1 zi rămasă pentru reducere din P-2, constată prin decizia Curții de Apel Nord din 28.01.2025*), în care Simacovici Maxim s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, cu calcularea a 1 zi de reducere pentru 10 zile de detenție.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal conchide că prima instanță în mod întemeiat a dispus reducerea termenului pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 13 ani stabiliți lui Simacovici Maxim prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 17.01.2024 cu 31 zile, în acest sens ținându-se seama de severitatea și gravitatea condițiilor de detenție contrare art. 3 din Convenție.

Astfel, Colegiul penal apreciază că remediul aplicat în speța dată este unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanțelor de fapt, cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită şi care va avea efectul compensatoriu proporțional circumstanțelor constatate.

În atare circumstanțe, instanța de recurs reține că instanța de fond a pronunțat o încheiere întemeiată şi motivată, iar în situația în care instanța şi-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care infirmă/afirmă acuzația, permițând părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță *(Hotărârea CtEDO Garcia Ruis versus Spania).*

Pe motivele expuse mai sus, Colegiul penal va respinge recursurile declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 11 iunie 2025 ca fiind nefondate, or atât organul care pune în executarea pedeapsa penală cât și condamnatul la depunerea cererilor de recurs nu au invocat careva circumstanțe care ar permite casarea soluției primei instanței, astfel aceasta urmează a fi menținută fără modificări.

În baza celor expuse și în conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1), pct. 1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Recursul inițial și suplimentar depuse de directorul interimar, comisar principal de justiție în cadrul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Corneliu Rîmbu și cel depus de condamnatul Simacovici Maxim declarate împotriva ***încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 11 iunie 2025*** emisă în privința condamnatului **Simacovici Maxim** se resping ca nefondate, cu menținerea încheierii în cauză fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președinte de complet,
Judecător **Judecător** **Judecător**